

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

27 січня 2017 року

м. Хмельницький

№ 10/01-10/21 – рк/к

Про усунення причин виникнення дій,
що містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали дослідження на ринку пасажирських перевезень стосовно вартості проїзду на приміських та міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування та доручення Голови Антимонопольного комітету України від 21.12.2016 року № 13-01/468,

ВСТАНОВИЛА:

Організатором перевезень пасажирів на приміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі району є районна державна адміністрація.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про автомобільний транспорт» основним завданням державного регулювання та контролю у сфері автомобільного транспорту є створення умов безпечного, якісного й ефективного перевезення пасажирів та вантажів, надання додаткових транспортних послуг.

Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту спрямовані на:

- забезпечення балансу інтересів держави, органів місцевого самоврядування, користувачів транспортних послуг та підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб - суб'єктів господарювання на автомобільному транспорті незалежно від форм власності;
- захист прав споживачів під час їх транспортного обслуговування;
- захист національного ринку транспортних послуг та суб'єктів господарювання, що - здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту;
- створення рівних умов для роботи всіх суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту, обмеження монополізму та розвиток конкуренції.

Статтею 10 Закону України «Про автомобільний транспорт» визначено, що тарифна політика на автомобільному транспорті має сприяти вирішенню, зокрема таких завдань, як забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.

Згідно із статтею 6 Закону України «Про автомобільний транспорт» обласні державні адміністрації формують у приміському та міжміському сполученні мережу автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі території області, та здійснюють в межах своїх повноважень контроль за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту на відповідній території.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» забезпечення організації пасажирських перевезень покладається, зокрема:

на приміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), - на обласні державні адміністрації;

на приміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі району, - на районні державні адміністрації;

на міських автобусних маршрутах загального користування - на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту.

Враховуючи викладене, у відповідних органів влади наявні повноваження та функції контролю за перевізниками, які здійснюють обслуговування пасажирів на маршрутах загального користування на відповідних територіях.

До введення в дію постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року №240 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року №1548» (далі – Постанова №240), тарифи на перевезення пасажирів автобусами, що працюють у звичайному режимі руху, перебували в державному регулюванні.

Після прийняття Постанови №240 перевізникам надано право самостійно встановлювати тарифи на перевезення пасажирів автобусами, які працюють у звичайному режимі руху на приміських та міжміських автобусних маршрутах.

Разом з тим, пунктом 1.2 Методики розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту, затвердженої наказом Мінтрансв'язку від 17.11.2009 № 1175, передбачено, що вона є обов'язковою для застосування під час встановлення регульованого тарифу органами виконавчої влади та місцевого самоврядування на послуги пасажирського автомобільного транспорту і носить рекомендаційний характер під час формування вільних тарифів на ці послуги.

Посилаючись на постанову № 240 органи виконавчої влади, які є організаторами пасажирських перевезень, усуваються від здійснення державного регулювання та контролю щодо встановлення тарифів на перевезення пасажирів автомобільним транспортом на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування.

Крім того, відповідно до статей 43 і 44 Закону, визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах і організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Відповідно до пункту 10 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1081, (далі - Порядок) організатор затверджує умови конкурсу, в тому числі обов'язкові, відповідно до статті 44 Закону України «Про автомобільний транспорт». Крім обов'язкових умов організатор може затверджувати додаткові умови конкурсу (наявність у перевізника GPS-системи, встановленої на транспортних засобах, які пропонуються для роботи на автобусному маршруті, тощо).

Згідно зі статтею 31 Закону України «Про автомобільний транспорт» відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міських, приміських та міжміських, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути) із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для

міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.

При цьому, під умовами організації перевезень слід розуміти також і вартість перевезень, як істотну і невід'ємну умову будь-якого договору, тим більше, перевізники під час проведення конкурсу для визначення відповідного перевізника на автобусних маршрутах загального користування мають змагатись між собою, в тому числі за допомогою пропозиції встановлення відповідної вартості послуг перевезення.

У такий спосіб, відповідні органи влади, які є організаторами пасажирських перевезень на відповідній території, повністю відповідають за організацію належного перевезення пасажирів, визначення на конкурсних умовах перевізників, укладення договорів з такими перевізниками, та контролю за дотриманням вказаними перевізниками відповідних умов перевезень і державних соціальних стандартів.

Пунктом 55 Порядку передбачено, що організатор конкурсу має право достроково розірвати договір (позбавити дозволу) з автомобільним перевізником, зокрема у разі порушення ним умов договору (дозволу).

За таких умов органи влади мають здійснювати контроль за виконанням умов - укладених із автомобільними перевізниками договорів, в тому числі і в частині формування та зміни тарифів, як невід'ємної частини цих договорів.

Враховуючи специфіку окремих приміських маршрутів суб'єкти господарювання – перевізники можуть займати монопольне (домінуюче) становище на таких маршрутах та як наслідок застосовуючи тариф який може бути економічно не обґрунтованим, можуть зловживати своїм становищем на цьому ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів (пасажирів).

Отже, питання щодо обґрунтованості ціноутворення пасажирських перевізників, що виконують рейси та території області лежить у площині контролю договірних взаємовідносин між автомобільними перевізниками та відповідними обласними та районними державними адміністраціями як замовником перевезень.

За результатами виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 21.12.2016 року № 13-01/468 було встановлено що, при укладанні договорів та проведенні конкурсів на перевезення пасажирів на приміських автобусних маршрутах загального користування районні державні адміністрації не беруть до уваги таку істотну умову як вартість тарифу на перевезення запропоновану перевізником.

Статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чипосадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

Враховуючи вищезазначене, бездіяльність районної державної адміністрація, яка полягає у не здійсненні належного нагляду за формуванням та застосуванням економічно обґрунтованих тарифів на перевезення пасажирів на приміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі району, можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення суб'єктами господарювання порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Зважаючи на те, що вищезазначені дії районної державної адміністрації не призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції та не завдали значних збитків окремим особам чи суспільству та з метою усунення причин виникнення ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції і умов, що їм сприяють, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»,

РЕКОМЕНДУЄ:

Районній державній адміністрації вжити заходи для усунення причин виникнення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» шляхом посилення контролю за формуванням та застосуванням економічно обґрунтованих тарифів на перевезення пасажирів на приміських автобусних маршрутах загального користування на території району та в подальшому при проведенні конкурсів на перевезення пасажирів на приміських автобусних маршрутах загального користування прописувати умову договору стосовно застосування перевізником економічно обґрунтованих тарифів на проїзд.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій органів Антимонопольного комітету України у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, розпочате провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня отримання рекомендацій.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

В. Олуйко

№ п/п	№ рекомендацій	Адреса	Адресат
1	10/02 – рк/к	вул. Шевченка, 46, смт. Білогір'я, 30200	Білогірська районна державна адміністрація
2	10/03 – рк/к	вул. Соборної України, 15, смт. Вільківці, 32500	Вільківська районна державна адміністрація
3	10/04 – рк/к	пл. Центральна, 1, м. Волочиськ, 31200	Волочиська районна державна адміністрація
4	10/05 – рк/к	вул. Шевченка, 20, м. Городок, 32000	Городоцька районна державна адміністрація
5	10/06 – рк/к	вул. Миру, 13, м. Деражня, 32200	Деражнянська районна державна адміністрація
6	10/07 – рк/к	вул. 1 Травня, м. Дунаївці, 32400	Дунаївська районна державна адміністрація
7	10/08 – рк/к	вул. Незалежності, 2, м. Ізяслав, 30300	Ізяславська районна державна адміністрація
8	10/09 – рк/к	вул. Троїцька, 4, м. Кам'янець-Подільський, 32301	Кам'янець-Подільська районна державна адміністрація
9	10/10 – рк/к	пл. Незалежності, 2, м. Красилів, 31000	Красилівська районна державна адміністрація
10	10/11 – рк/к	вул. Героїв Крут, 2/1, смт. Летичів, 31500	Летичівська районна державна адміністрація
11	10/12 – рк/к	вул. Подільська, 17, смт. Нова Ушиця, 32600	Новоушицька районна державна адміністрація
12	10/13 – рк/к	вул. Лесі Українки, 114, м. Полонне, 30500	Полонська районна державна адміністрація
13	10/14 – рк/к	вул. Соборності, 7, м. Славута, 30000	Славутська районна державна адміністрація
14	10/15 – рк/к	вул. Костянтина Острозького, 70, м. Старокостянтинів, 31100	Старокостянтинівська районна державна адміністрація
15	10/16 – рк/к	вул. Івана Франка, 8, смт. Стара Синява, 31400	Старосинявська районна державна адміністрація
16	10/17 – рк/к	вул. Небесної Сотні 19, смт. Теофіполь, 30600	Теофіпольська районна державна адміністрація
17	10/18 – рк/к	вул. Кам'янецька, 122/2, м. Хмельницький, 29016	Хмельницька районна державна адміністрація
18	10/19 – рк/к	вул. Центральна, 28, смт. Чемерівці, 31600	Чемеровецька районна державна адміністрація
19	10/20 – рк/к	вул. Небесної Сотні, 47, м. Шепетівка, 30400	Шепетівська районна державна адміністрація
20	10/21 – рк/к	пл. 600-річчя Ярмолинець, 1, смт. Ярмолинці, 32100	Ярмолинська районна державна адміністрація
21	10/01 – рк/к	Майдан Незалежності, Будинок рад, м. Хмельницький, 29000	Хмельницька обласна державна адміністрація